

Heer Bommel en Tom Poes

Het lastpak

Naar Marten Toonder

TEKST

Henk Hardeman

TEKENINGEN

Henriëke Goorhuis

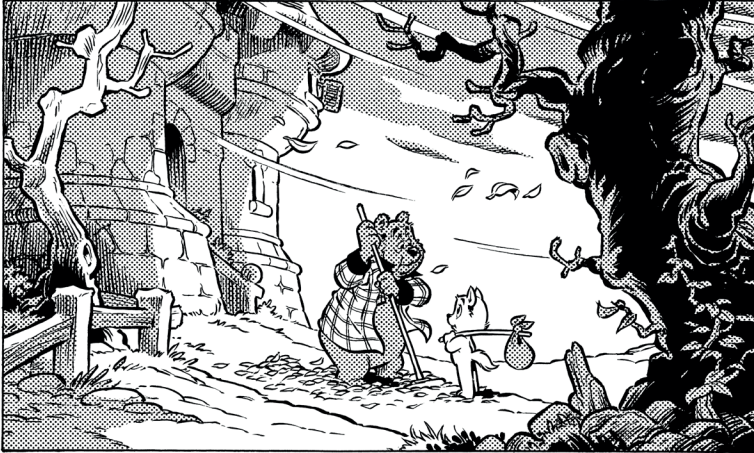

2016

DE BEZIGE BIJ

AMSTERDAM | ANTWERPEN

Hoewel het najaar met zijn warrelende, veelkleurige bladeren menig dichter fraaie verzen ontlokt, was heer Bommel op de ochtend dat dit verhaal begint, vervuld van allesbehalve dichterlijke gedachten. Al geruime tijd trachtte hij, zij het op ondeskundige wijze, het gazon rondom slot Bommelstein aan te harken, maar telkens wanneer hij een stapeltje bladeren bij elkaar had, deed een plotseling opstekend wervelwindje zijn werk teniet. Het valt te begrijpen dat deze voortdurende tegenwerking van de elementen niet het beste in hem naar boven haalde. Juist op het moment dat Tom Poes het pad naar het oude slot op liep, haalde de getergde heer met de hark uit naar de zoveelste vlucht herfstbladeren.

‘Wat bent u aan het doen, heer Ollie?’

Heer Bommel draaide zich geschrokken om. ‘Tom Poes! Wat zijn dat voor manieren? Een nietsvermoedend heer besluiten!’ Hij leunde op de hark en haalde een zakdoek over zijn voorhoofd.

‘Ik kwam alleen maar even langs om gedag te zeggen,’ antwoordde Tom Poes.

‘Gedag?’ vroeg heer Bommel verwonderd. ‘Hoezo?’

Tom Poes knikte naar zijn knapzak. ‘Het is herfst, dan krijg ik altijd reiskriebels. Waarom harkt u terwijl het zo hard waait? Dat heeft toch geen zin? En waarom doet Joost dat niet?’

‘Doddeltje vond dat ik een frisse neus moest halen,’ zei heer

Bommel snuffend, ‘omdat ik een beetje neerslachtig was. Even wat gezonde inspanning in de buitenlucht. Daar knapt een mens van op,’ voegde hij er zonder veel overtuiging aan toe.

‘Volgens mij wordt u hier niet veel vrolijker van,’ zei Tom Poes. ‘Waarom bent u eigenlijk neerslachtig?’

‘Ach, jonge vriend, dit jaargetijde werkt drukkend op mijn gemoed. Het vallende gebladerte, de kale takken, de wind die door de schoorsteen huilt; voorbodes van het naderende seizoen. En dat terwijl de winter op de eh drempel van mijn leven staat, als je begrijpt wat ik bedoel.’

‘Zo oud bent u toch helemaal niet?’ zei Tom Poes.

‘Jij staat nog in volle bloei, jonge vriend,’ sprak heer Bommel. ‘Maar ik ben als een oude kromme boom met kale takken, die vruchteloos in het luchtledige eh... snap je?’

‘Waarom gaat u niet met mij mee?’ vroeg Tom Poes.

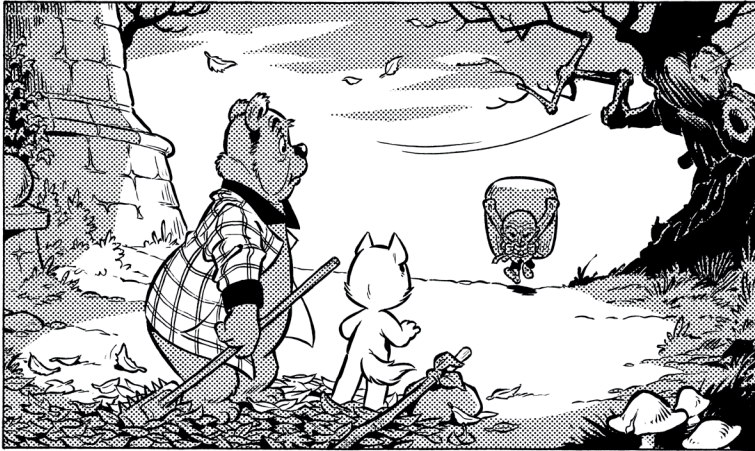
‘Mee?’ Heer Bommel fronste zijn wenkbrauwen. ‘Waarheen?’

‘Op avontuur, zoals vroeger.’

‘Tja...’ begon heer Bommel aarzelend, ‘ik weet het niet, dat is nogal ongezellig voor Doddeltje. En het klimmen der jaren heeft mijn teer gestel geen goed gedaan.’ Heer Bommel zuchtte.

Tom Poes wilde opnieuw protesteren, toen van over de heuvel een eentonig geneurie klonk. ‘Lasten, geef mij uw lasten!’ riep een stem. ‘Laat het lastpak uw leven draaglijk maken!’

Na enige tijd kwam boven de heuveltop een groot pak in zicht

en kort daarop de kromme gestalte die het op zijn rug torste. Het mannetje sjokte naderbij en bleef vlak voor heer Bommel stilstaan. De morsige verschijning droeg versleten laarzen en zware rimpels drukten op zijn ogen. ‘Ga je gebukt?’ kraste hij. ‘Wordt het je te zwaar? Zie je er geen gat meer in?’

‘Neem me niet kwalijk, heer...’ begon heer Bommel.

‘Zwavel is de naam. Obbe Zwavel van de Geestgronden. Verlichter van al je lasten,’ hernam het mannetje vreugdeloos. Hij tikte op zijn ransel, die er groot en zwaar uitzag. ‘Het pak neemt ze van je over. Gratis en voor niks.’

‘Bedoelt u dat u heer Ollies sombere bui dáármee kunt wegnemen?’ vroeg Tom Poes wantrouwend.

Het mannetje knikte. ‘Het lastpak. Het zoekt, vindt en ontlast.’

‘Dus dat pak is op zoek naar iemand met problemen?’ riep Tom Poes ongelovig uit. ‘Maar dat is toch gewoon een versleten ransel? Daar kun je alleen maar *dingen* in doen, geen zorgen of angsten.’

‘Ja, eh hoe gaat dat in zijn werk, heer Zwavel?’ vroeg heer Bommel hem. ‘Want mijn fijnbesnaard gemoed is de laatste tijd nogal door een dal gegaan, met als gevolg dat het huilen mij nader staat dan de rok.’

Het mannetje begon de riempjes waarmee de ransel op zijn rug bevestigd zat, los te maken. ‘Gaat vanzelf.’

‘Kijk uit, heer Ollie,’ riep Tom Poes. ‘Er zit vast een addertje onder het gras! Niets is gratis tegenwoordig.’

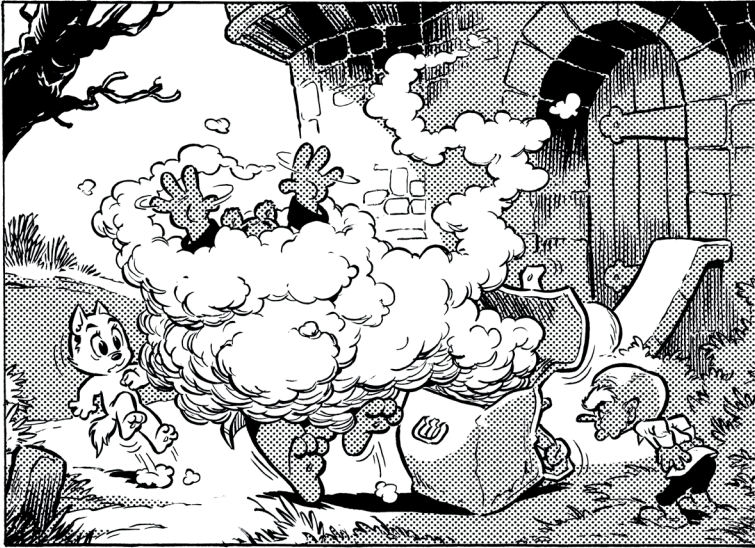
Obbe Zwavel spoog tussen zijn vingers. ‘Geen addertjes, geen slijk. Het pak wil lasten, anders niks.’ Met een kreun zwaaide hij het pak op de grond en deed een stap opzij.

‘Misschien kunt u beter ook opzij gaan, heer Ollie. Ik vertrouw het niet.’

Heer Bommel keek ontstemd. ‘Niet zo achterdochtig, jonge vriend! Wees blij dat mijn zorgen worden weggenomen.’

‘*Als* ze worden weggenomen,’ mompelde Tom Poes.

De flap van het pak klapte open en er steeg een grijze rookkolom uit op die als een tentakel in het rond tastte. Even leek hij te

aarzelen bij Tom Poes, maar zwenkte toen naar heer Bommel en wikkelde zich om de verbijsterde heer heen, waardoor deze aan het zicht onttrokken werd. Tegelijk kwam er een vage geur van rotting in de lucht. De rook verkleurde langzaam naar een donkerder tint.

‘Wat gebeurt er?’ riep Tom Poes. ‘Heer Ollie!’

Binnen in de rookwolk bleef het akelig stil.

Tom Poes wilde net ingrijpen toen de rook zich weer losmaakte van heer Bommel en terug in de ransel verdween. De flap sloeg dicht en het pak begon te bewegen. Met korte plofjes

zette het uit. Tegelijkertijd kromde de rug van Obbe Zwavel zich nog wat meer en zakte hij door de knieën.

‘Hoe kan hij dat gewicht nou voelen?’ zei Tom Poes bij zichzelf.

‘Tom Poes, sta daar niet zo!’ riep heer Bommel. ‘Zie je dan niet dat heer Zwavel gebukt gaat? We moeten hem helpen!’

‘Geen heer!’ bracht het mannetje uit, ‘lastdrager!’ Met kerkende knieën kwam hij overeind. ‘En ik hoef jullie hulp niet!’

‘Heer Ollie!’ riep Tom Poes bezorgd. ‘Is alles goed met u?’

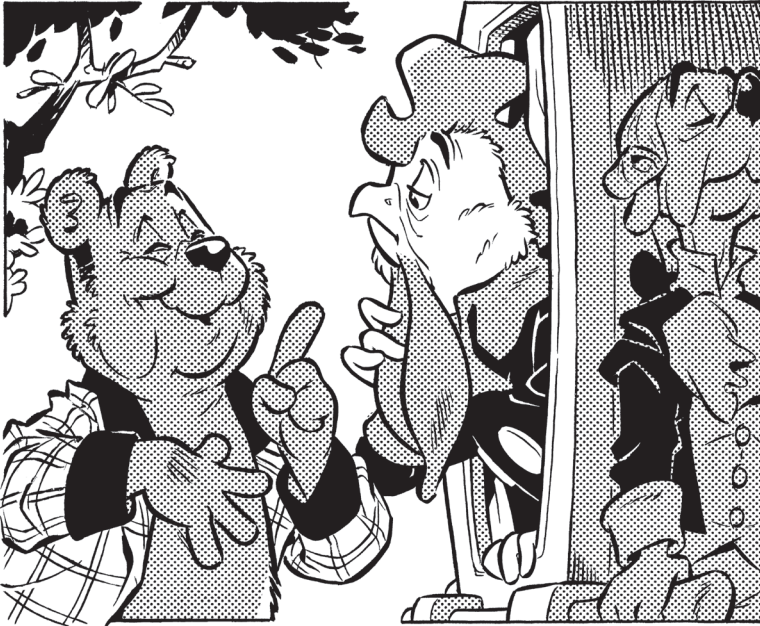
‘Prima. Het kon niet beter!’ Verwonderd rechte heer Bommel zijn rug. Er verscheen een ontspannen glimlach op zijn geelaat. ‘Ik voel me herboren!’ Hij maakte een huppeltje.

Toevallig passeerden juist twee in livrei gehulde knechten met de draagkoets van markies de Canteclær. De edelman gebaarde dat ze halt moesten houden en stak toen zijn hoofd uit het raampje. ‘Tiens eh... Bommel, danst ge de horlepiep?’

Heer Bommel schonk zijn buurman een warme glimlach. ‘Nee, markies, een vreugdedans, want ik ben zojuist verlost van een drukkende last!’

‘Ach, hebt ge eindelijk uw steenklomp verkocht, amice? Finalement. Hopelijk wordt hij subiet neergehaald, zodat uw eh degoutante bouwsel niet langer mijn uitzicht vervuilt.’

‘Steenklomp?’ vroeg heer Bommel verwonderd. ‘O, u bedoelt mijn voorvaderlijk slot! Hoe komt u erbij dat ik Bommel-

stein zou verkopen? De woning van een heer is immers zijn kasteel, als u begrijpt wat ik bedoel!’ Zijn blik dwaalde naar het grijze bouwwerk. ‘Maar nu u het zegt, het oogt inderdaad wat somber. Ik zal een architect erbij halen, om het wat op te laten vrolijken.’

‘Opvrolijken?’ De markies bevoelde het voorhoofd en gaf een tik op het portier. ‘Terug naar huis, ik voel een vaper opkomen. Ge zijt onverbeterlijk, Bommel,’ verzuchtte hij.

De knechten draaiden zich om en voerden de draagkoets in een geofend tempo terug naar het buiten van de markies.

‘Bedankt voor het compliment!’ riep heer Bommel hem achterna.

‘Hm,’ zei Tom Poes. ‘Ik vraag me af of het zo bedoeld was.’

‘Weet je wat het met jou is, jonge vriend?’ sprak heer Bommel goedmoedig. ‘Je ziet de dingen te negatief. Neem een voorbeeld aan mij! Ik ga meteen op zoek naar een architect met speelse inbreng!’ Energiek liep heer Bommel terug naar het kasteel.

Tom Poes keek hem zorgelijk na. ‘Als dat maar goed gaat.’

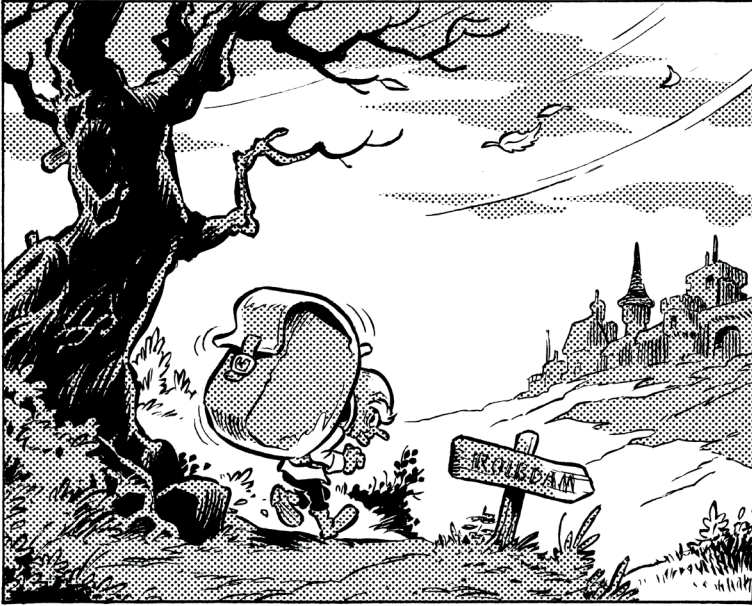
‘Heb jij soms behoefte aan lastenverlichting, ventje?’ klonk de krassende stem van het mannetje achter Tom Poes.

Tom Poes keek geschrokken om. Hij was vergeten dat Obbe Zwavel er nog stond. ‘Nee, dank u,’ zei hij. ‘En ik ben geen ventje.’

‘Het pak bliefde je toch al niet. Je bent geen tobber maar een fikser,’ voegde Obbe Zwavel er misprijzend aan toe.

Tom Poes ging snel heer Bommel achterna. ‘Ik ga kijken wat heer Ollie van plan is,’ sprak hij tot zichzelf, ‘voordat hij zich weer eens in de nesten werkt.’

De lastdrager keek hem een tijdje na. Toen viel zijn oog op een wegwijzer. Hij bevestigde het pak weer op zijn rug en voelde het duwen. ‘Is daar iets van je gading?’ Een volgende zet stuurde het kereltje in de richting van Rommeldam.

Toen Tom Poes even later de salon betrad, werd hij begroet door Doddeltje. ‘Gezellig dat je er bent! Drink je een kopje mee?’ Ze knikte naar het theeservies dat klaarstond op een lage tafel met een fleurig kledje erover. Uit de gebloemde theepot kringelde damp omhoog.

Sinds Annemarie Doddel met heer Bommel was getrouwd en ze haar intrek had genomen in Bommelstein, had het interieur een gedaanteverwisseling ondergaan. Aan de muren

hingen geknoopte wandtapijten, gehaakte kapjes sierden schemerlampjes die een warme sfeer verspreidden, en bijna alle horizontale oppervlakken waren bedekt met kleurige kleedjes. Schilderijen waarop voorouders van heer Bommel streng neerkeken op hun erfgenaam, hadden plaatsgemaakt voor kunstig geborduurde landschapjes.

‘Waar is heer Ollie?’ vroeg Tom Poes nadat hij op een poef was gaan zitten.

‘Ollie?’ Doddeltje sloeg de handen verrukt tegen elkaar. ‘Ik ben zo blij. Hij gaat eindelijk de buitenboel laten doen!’

‘De buitenboel?’ herhaalde Tom Poes.

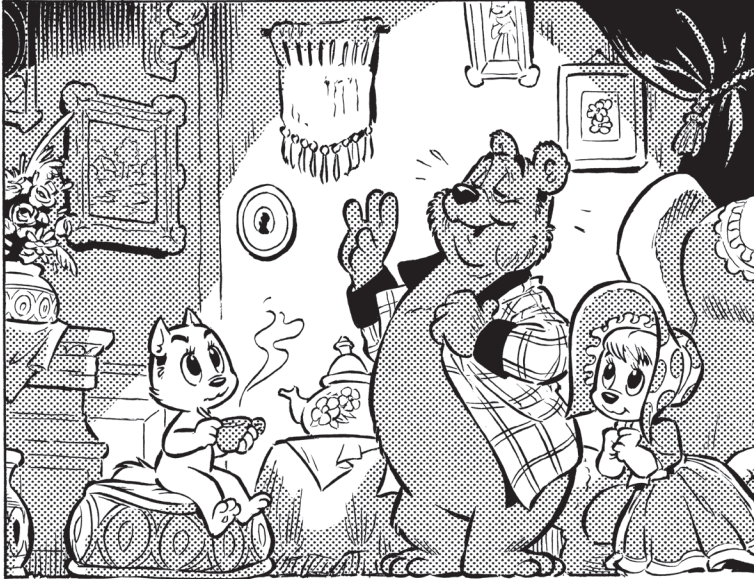
‘Ja. Ik heb hem zo vaak gezegd dat ik het een beetje ongezellig vond, die grijze stenen en die woekerende klimop, maar Ollie wilde er niks van weten. Zelfs een verfje ging hem te ver, maar opeens is hij van gedachten veranderd!’ Ze boog zich vertrouwelijk voorover. ‘Hij heeft een architect gebeld en die komt dadelijk langs om alles te bekijken. Leuk hè?’

‘Hm,’ zei Tom Poes. ‘Leuk ja.’

Heer Bommel kwam met grote passen naar binnen. Een brede glimlach sierde zijn gelaat. ‘Jonge vriend, heb je het goede nieuws gehoord?’

‘Ja, maar na dat gedoe met dat pak moet u misschien geen overhaaste dingen doen.’

‘Overhaast?’ Heer Bommel sloeg hem joviaal op de schou-

der. Ik had al veel eerder naar Doddeltje moeten luisteren, jonge vriend! Nu ik ont-last ben, zie ik in hoezeer zij gelijk had! Bommelstein is vanbinnen opgefleurd, nu de buitenkant!

‘Hoe komt u aan die architect?’ vroeg Tom Poes. ‘Is het iemand die verstand heeft van oude gebouwen?’

‘Natuurlijk!’ sprak heer Bommel. ‘Je denkt toch niet dat ik een of andere knoeier aan mijn voorvaderlijk slot laat rommelen? Heer Rommelboer eh Morrelboer heeft onder andere de nieuwe eh multidisiepelnaire bibliotheek ontworpen in Rommeldam-Noord.’